

Uvod

Kroz temu koju sam odabrala za seminarski rad “Vrste i tumačenje pravnih normi” nastojala sam objasniti pojam pravne norme, njene elemente bez kojih ona ne bi mogla biti pravna norma, a to su dispozicija i sankcija, te vrste pravnih normi i načine na koje se vrši tumačenje pravnih normi.

Sam pojam pravne norme je mnogo opširan i složen ali potrudila sam se da rad uradim tako da bi bio shvatljiv i nekom ko se nije susretao sa samim predmetom “prava”, znači sa pojmom pravne norme, te njenim vrstama i tumačenjem.

Kao literaturu sam koristila skriptu Poslovnog prava i internet, i nadam se da sam uspjela objasniti suštinu pravne norme, njene elemente, vrste i načine na koje se pravna norma može tumačiti.

<http://www.maturskiradovi.net/>

1. Pravna norma

„**Pravna norma** je pravilo ponašanja ljudi u društvu koje je zaštićeno državnim aparatom za fizičku prisilu. To su pravila koja su pismeno fiksirana. Znači radi se o pravilu kojeg se pojedinci u jednoj državi moraju pridržavati, po kome se moraju ponašati. Ukoliko to ne bi činili, država bi ih svojim aparatom za fizičku prisilu na to natjerala“.¹

Svaka pravna norma ima svoja dva osnovna elementa a to su: **dispozicija i sankcija**.

1.1. Dispozicija

Dispozicija je onaj dio pravne norme u kome je sadržano pravilo ponašanja. Njom se naređuje šta treba činiti u datoj situaciji.

Dispozicija je normativni dio pravne norme, ali sama dispozicija još nije pravna norma. Biće to tek kad joj se doda sankcija.

Zapovijest o ponašanju, željno pravilo ponašanja koje sadrži dispozicija, može biti različito izražena kao: **naređenje, zabrana i ovlašćenje**.

Na primjer:

Građani koji imaju imovinu dužni su plaćati porez (**naređujuća dispozicija**).

Zabranjeno je voziti auto bez vozačke dozvole (**zabranjujuća dispozicija**).

Građani mogu slobodno raspolagati imovinom (**ovlašćujuća dispozicija**).

Neki autori dijele dispozicije po kriterijima po kojima se dijele pravne norme. Takve podjele takođe imaju opravdanje, jer je dispozicija suštinski dio pravne norme, ona je primarno pravilo ponašanja.

Po toj podjeli dispozicije mogu biti **određene i relativno neodređene**.

Određene dispozicije određuju kakvo ponašanje treba da bude.

Relativno neodređene dispozicije ostavljaju više ili manje slobode subjektu u ponašanju.

Po ovom kriteriju dispozicije bi bile nadalje:

- **kogentne (prinudne),**
- **dispozitivne,**
- **alternativne,**
- **diskrecione i**
- **sa upotrebom standarda.**

Definicija je svake od ovih dispozicija jednaka definiciji odgovarajuće pravne norme.

¹ “Poslovno pravo”, Skripta, Dr.Enes Hasić, Dr.Edin Rizvanović, str.10-11

1.2. Sankcija

Sankcija je sekundarno pravilo ponašanja. Može biti pozitivna i negativna, u zavisnosti kako društvo ocjenjuje radnju subjekta u odnosu na pravilo ponašanja iz dispozicije. Sankcija je dio norme koji sadrži pravilo o ponašanju onoga ko nije postupio po dispoziciji, ko je prekršio dispoziciju i ponašanje onoga koji je pozvan da protiv tog prekršioca primjeni predviđenu mjeru.

Državni organ je uvijek jedan od subjekata odnosa stvorenog sankcijom, pa se pravilo o kazni uvijek formuliše tako da se u krajnjoj liniji može izvršiti primjenom monopola za fizičko nasilje, tj. prinudnim putem. Da sankcija ne bi ostala neprimjenjena, predviđa se još jedna sankcija protiv državnog organa ako ne bi primjenio prvu sankciju.

Druga sankcija je pravna posljedica prekršaja prve. Sankcije se dijele prema deliktima za koja se primjenjuju.

Razlikujemo **krivično – pravne delikte** (krivična dijela) – sankcija je kazna koja se sastoji u oduzimanju nekog ljudskog dobra: časti, slobode, imovine, života.

Za krivična dijela usvojeno je načelo zakonitosti – **princip legaliteta**. To znači da se krivičnim djelom može smatrati samo ona ljudska radnja koja je zakonom predviđena kao krivično dijelo i da se za tu radnju može izreći samo ona kazna koja je predviđena zakonom.

Za **građansko – pravne delikte** sankcija je naknada štete. Ona se odnosi na imovinu lica koje je prekršilo dispoziciju.

Administrativni prekršaji su radnje manje opasne po interes društva. Sankcija je administrativna kazna koja se sastoji u oduzimanju imovine, slobode ili časti, ali u manjoj mjeri nego za krivično djelo. I za administrativne prekršaje važi princip legaliteta.

Disciplinske mjere su sankcije za disciplinski prekršaj, za povredu neke radne dužnosti. Izriču se protiv radnika koji ne obavljaju posao onako kako je određeno radnim pravilima.

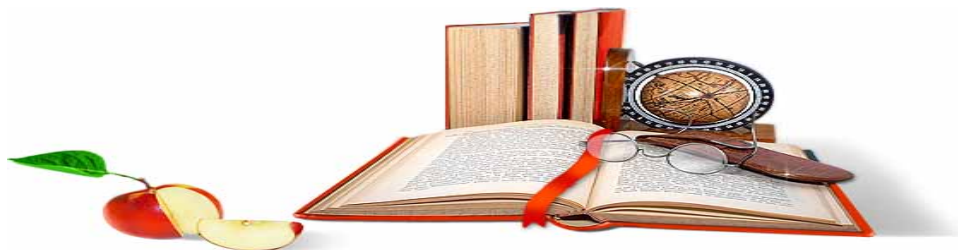
Sankcije mogu biti

- određene,**
- relativno neodređene,**
- kogentne,**
- dispozitivne,**
- alternativne,**
- diskrecione i**
- sankcije sa upotrebom pravnih standarda.**

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com